

Zločin u selu Smoljanac

Županijski sud u Gospiću

Vijeće za ratne zločine:

sudac Dušan Šporčić, predsjednik Vijeća
sutkinja Dubravka Rudelić, članica Vijeća
sutkinja Milka Vraneš, članica Vijeća

Predmet: K-4/07-245

Optužnica: K-DO-2/02 od 24. travnja 2002. g., Županijsko državno odvjetništvo u Gospiću

Kazneno djelo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 120. st. 1. OKZRH

Tužitelj:

Željko Brkljačić, zamjenik ŽDO-a iz Gospića

Optuženi:

Nikola Cvjetičanin, brani se sa slobode, izrečena mu je mjera opreza - sudska zabrana napuštanja boravišta (ne smije napuštati Ličko-senjsku županiju), svake prve srijede dužan je javiti se u PU ličko-senjsku.

Branitelj:

Dušan Višnić, odvjetnik po službenoj dužnosti

Žrtve:

Josip Matovina i Ana Bujadinović

IZVJEŠTAJI SA SUĐENJA

Suđenje prate: Jelena Đokić Jović, Documenta, Zagreb, Nebojša Paunović, Jelena Borić i Heinz Habertheuer, predstavnici misije OEES-a, Zadar.

Izvyještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

24. listopada 2007. godine – čitanje optužnice, utvrđivanje istovjetnosti optuženika, izjašnjavanje o krivnji, dokazni postupak
--

Prilikom ulaska u prostorije Županijskog suda u Gospiću, kao i prilikom ulaska u sudnicu, ne provode se ikakve sigurnosne provjere.

Vijeće za ratne zločina formirano je sukladno odredbi članka 13. Zakona o primjeni statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava.

Predsjednik Vijeća zapisnički je konstatirao nazočnost monitorice za praćenje suđenja za ratne zločine ispred Documente, kao i nazočnost predstavnika misije OEES-a Zadar.

Predsjednik Vijeća otvorio je zasjedanje, objavio predmet glavne rasprave kao i sastav Vijeća. Stranke u postupku nisu imale primjedbi na sastav Vijeća. Utvrdio je da su glavnoj raspravi pristupili optuženi Nikola Cvjetićanin s braniteljem po službenoj dužnosti, odvjetnikom Dušanom Vušnićem, zastupnik optužbe Željko Brkljačić ispred Županijskog državnog odvjetništva u Gospiću (u daljnjem tekstu: zamjenik ŽDO-a u Gospiću) kao i pozvani svjedoci: svjedok-oštećenik Slavko Matovina, sin ubijenog Josipa, Ante Rukavina, Ivica Marković i Mirko Đukić. Nakon što su propisno opomenuti nazočni svjedoci udaljeni su iz raspravne dvorane da sačekaju red saslušanja.

Pristupilo se utvrđivanju istovjetnosti optuženog Nikole Cvjetićanina.

Čitanje optužnice

Zamjenik ŽDO-a u Gospiću Željko Brkljačić pročitao je optužnicu ŽDO-a u Gospiću, broj K-DO-2/02 od 24. travnja 2002. godine.

Opt. Nikola Cvjetićanin iskazao je da optužnicu razumije u cijelosti.

Predsjednik Vijeća postupio je sukladno odredbama čl. 4. i 5. ZKP-a te optuženika informirao da nije dužan iznositi svoju obranu, da ne mora odgovarati na postavljena pitanja, a da s druge strane može predlagati sve dokaze za koje smatra da mu idu u prilog.

Opt. Nikola Cvjetićanin iskazao je da želi iznijeti svoju obranu, da je suglasan da ga u kaznenom postupku koji se vodi protiv njega brani odvjetnik Dušan Višnić, koji mu je postavljen po službenoj dužnosti, dok je zauzimajući stav prema optužnici izjavio da se **ne osjeća krivim**.

Dokazni postupak

Saslušani su sljedeći svjedoci: svjedok - oštećenik Slavko Matovina, Ante Rukavina, Ivica Marković i Mirko Đukić. Svi svjedoci upozoreni su, u smislu odredbi čl. 236. i 238. ZKP-a, da su dužni iznijeti sve što im je u predmetu poznato, te da lažno svjedočenje predstavlja kazneno djelo. Svi svjedoci ostali su kod već danih iskaza, kako tijekom postupka tako i pred istražnim sućem.

Svjedočenje svjedoka-oštećenika Slavka Matovine

Na glavnoj raspravi pročitani su iskazi svjedoka-oštećenika Slavka Matovine dani u zapisnik od 14. veljače 2002. g., u zapisnik od 10. svibnja 2002. g., te u zapisnik od 10. svibnja 2004. g. Svjedok je izjavio da je sin ubijenog Josipa Matovine i da o samom događaju ne zna ništa. Da je između 8.- 10. listopada 1991. godine (točan datum ne zna) izvršen napad na selo Smoljanac od strane paravojnih postrojbi tzv. «SAO Krajine». Koliko su mogli pružali su otpor, a onda su se povukli. Kada se napad stišao vratio se u selo i ispred kuće oštećenoga Josipa Matovine, koji je inače živio sam, zatekao svog oca i oštećenu Anu Bujadinović mrtve. Tijela su jedno od drugog ležala na udaljenosti od nekoliko metara. Uspio je uz pomoć mještana prebaciti tijela na drugo mjesto gdje ih je i pokopao. Prilikom izvlačenja tijela ispred kuće svog oca vidio je da su prostrijeljena kroz prsa, a nešto i s bočne strane. Bio je prisutan kada je temeljem odluke Povjerenstva za zatočene i nestale Vlade RH izvršena ekshumacija leševa pokojnih Josipa Matovine i Ane Bujadinović. To je bilo 1996. g. Od pokojnika su ostale samo kosti i odjeća. Naveo je da su osobe koje su napadale selo bile u odorama bivše JNA koja je inače i kontrolirala ovo područje.

U kritičnom razdoblju nije vidio opt. Nikolu Cvjetićanina niti ga je osobno poznao. Također nije čuo za postojanje Udbinske, već samo za postojanje Plitvičke čete.

Svjedočenje svjedoka Ante Rukavine

Na glavnoj raspravi pročitani su iskazi ovog svjedoka iz zapisnika od 20. veljače 2002. g., iz zapisnika od 28. studenog 2002. g., iz zapisnika od 10. svibnja 2004. g. U svemu je isto iskazao kao i prethodni svjedok s tim što je dio iskaza koji je dao u zapisnik od 10. svibnja 2004. g. promijenio, te je naveo da je pokojne osobe vidio da leže na leđima, ali s udaljenosti od 5 do 10 metara, a ne kako je tamo navedeno s udaljenosti od oko 50 metara. Nadalje je rekao da je, na mjestu gdje su pronađena tijela, vidio čahure rasute oko 10-15 metara od tijela pokojnika. U naravi, čahure su bile razbacane u krugu od 10 metara.

Nije se mogao sjetiti koliko je tih čahura bilo, ali je siguran da ih je bilo više od dvije - tri.

Kako osobno poznaje različite tipove naoružanja, jer je odslužio vojni rok, sa suigurnošću se sjetio da je na mjestu gdje su ležala tijela bilo dvije vrste čahura i to: čahura kalibra 7,9 mm i 7,62 mm.

Čahure tipa 7,9 mm odgovaraju mitraljezu tipa M-48, odnosno tipu M-53, a čahura kalibra 7,62 mm odgovara automatskoj, odnosno poluautomatskoj puški, tzv. „kalašnjikovu“, „kragujevki“ „rumunjski“ i sl.

Nakon ovog događaja svjedok je izjavio da više nije svraćao na lice mjesta, osim kad je svojedobno vršena rekonstrukcija. Lice mjesta mu je dobro poznato jer živi u neposrednoj blizini.

Svjedočenje svjedoka Ivice Markovića

Na glavnoj raspravi pročitani su iskazi svjedoka iz zapisnika od 20. veljače 2002. g., iz zapisnika od 28. studenog 2002. g., iz zapisnika od 10. svibnja 2004. g. U svemu je isto iskazao kao i svjedok-oštećenik Slavko Matovina.

Svjedok je također rekao da se ne može točno sjetiti kojeg dana su spomenute osobe ubijene, ali naveo je da je to sigurno bilo 8. ili 9. listopada 1991. g. Napad na selo Smoljanac počeo je 9. listopada 1991. g. i to u popodnevnim satima, a dan prije, 8. listopada, se također pucalo, doduše sporadično, više kao oglašavanje. Poznato mu je da je napad na selo Smoljanac izvršen od strane rezervnog sastava «Jugo-vojske», no ne poznaje ikoga ponaosob tko je bio pripadnik rezervnog sastava. Optuženog Nikolu Cvjetićanina prvi put je vidio na Županijskom sudu u Gospiću prilikom davanja prvog iskaza.

Na mjestu gdje su pronađena tijela, u blizini kuće, 8. i 9. listopada 1991. g. nije bilo borbenih djelovanja. Izjavio je da se ne sjeća da je na mjestu pronalaska tijela vidio čahure.

Svjedočenje svjedoka Mirka Đukića

Na glavnoj raspravi pročitani su iskazi svjedoka iz zapisnika od 28. studenog 2002. g., iz zapisnika od 13. ožujka 2002. g., iz zapisnika od 10. svibnja 2004. g. i iz zapisnika od 4. listopada 2004. g.

Svjedok je rekao da je u to vrijeme bio pripadnik tzv. „Udbinske čete“ u sastavu paravojskih postrojbi „SAO Krajine“, te da su dobili nalog da „prođu“ kroz selo Smoljanac, uz obrazloženja da u selu nema nikoga. Prolazeći kroz selo, i to konkretno pored nekoliko kuća na osami, Milan Milošević, sada osuđenik, zastao je, dok je svjedok nastavio put ne obazirući se. Poslije izvjesnog vremena čuo je pucnjavu. Napomenuo je da je prolazeći pokraj ovi kuća na osami primijetio dvije starije osobe, njihov spol ne zna. U četi nije bilo ikakvih komentara o ovom događaju. S pripadnicima čete se ubrzo rastao i nije ih više vidao. U Hrvatsku se vratio 1995. g. gdje i danas živi. Naglasio je da nema bilo kakvih problema i da nije izložen ikakvom kaznenom progonu.

Izvyštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Glavna rasprava najavljena za 9,00 sati počela je sa zakašnjenjem od 40 minuta.

Predsjednik Vijeća uredno je i ovog puta zapisnički konstatirao nazočnost monitorice za praćenje suđenja za ratne zločine, ispred Documente, kao i nazočnost predstavnika misije OEES-a, Zadar. Za predstavnika misije OEES-a, Zadar, Hainza Habertheuera, zapisnički je konstatirano da nazoči glavnoj raspravi ispred Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Zadar, iako je prisutni gospodin svoju službenu iskaznicu dao Sudu na uvid.

Predsjednik Vijeća otvorio je zasjedanje, objavio predmet glavne rasprave kao i sastav Vijeća. Stranke u postupku nisu imale primjedbi na sastav Vijeća. Utvrdio je da su glavnoj raspravi pristupili opt. Nikola Cvjetičanin s braniteljem po službenoj dužnosti, odvjetnikom Dušanom Vušničem, zastupnik optužbe Željko Brkljačić ispred Županijskog državnog odvjetništva u Gospiću (u daljnjem tekstu: zamjenik ŽDO-a u Gospiću).

Predsjednik Vijeća utvrdio je da su djelatnici PP Korenica postupili po ovosudnom nalogu i da su priveli zaštićenog svjedoka u prostorije PU ličko-senjske.

Zaštićenom svjedoku predsjednik Vijeća objasnio je mogućnosti ovosudne tehnike, odnosno da će mu se tijekom saslušanja osigurati zaštita lika, a ne i zaštita boje glasa.

Zaštićeni svjedok pod ovakvim je uvjetima odbio dati svoj iskaz. Zatražio je da mu u cijelosti budu ispunjeni uvjeti predviđeni njegovim statusom, odnosno budu osigurani i zaštita lika i zaštita boje glasa.

Predsjednik Vijeća je nakon toga donio rješenja da se glavna rasprava ne održi, te da se sljedeća glavna rasprava, na kojoj se ima ispitati zaštićeni svjedok, zakaže naknadno pisanim putem, a kada bude osigurana odgovarajuća oprema iz Ministarstva unutarnjih poslova u Zagrebu.

11. prosinac 2007. godine - nastavak dokaznog postupka, saslušanje zaštićenog svjedoka

Predsjednik Vijeća je zapisnički konstatirao nazočnost monitorice za praćenje suđenja za ratne zločine ispred Documente, kao i nazočnost predstavnika misije OEES-a Zadar, Nebojše Paunovića. Nakon završetka glavane rasprave uručen nam je i zapisnik, a što na prethodnim glavnim raspravama nije bio slučaj.

Nedolazak zaštićenoga svjedoka

Predsjednik Vijeća konstatirao je da se u spisu nalazi podnesak kao i službena zabilješka PU ličko-senjske, PP Korenica, a kojima je sud od strane djelatnika PP Korenica obaviješten da je zaštićeni svjedok pod pseudonimom broj 1, a koji je na današnjoj raspravi trebao dati svoj iskaz, iskazao da više ne želi svjedočiti. Ovakvo stajalište zaštićeni svjedok zauzeo je i u razgovoru s Predsjednikom Vijeća koji je obavljen 10. prosinca 2007. god. temeljem usmenog naloga Predsjednika Vijeća.

Predsjednik Vijeća donio rješenje da se glavna rasprava ne održi dok je slijedeću glavnu raspravu zakazao za **23. siječanj 2007. god. u 10,00 sati**, na koju će zaštićeni svjedok temeljem naloga za dovođenje biti priveden.

23. siječnja 2008. godine – nastavak dokaznog postupka, završni govori stranaka, objava presude

Iskaz je putem video linka trebao dati **zaštićeni svjedok broj 1** i u tu svrhu su bila osigurana tehnička sredstva radi zaštita njegovog lika i glasa.

Nakon što je od **Predsjednika Vijeća** u prostorijama PU ličko-senjske utvrđen identitet zaštićenog svjedoka, konstatirano je da isti nije želio davati iskaz i odgovarati na pitanja suda i procesnih sudionika. Ugroženi svjedok je istaknuo da u cijelosti ostaje kod svog iskaza danog u istražnom postupku.

U nastavku glavne rasprave **pročitani su iskazi** zaštićenog svjedoka broj 1, čije sažetke donosimo:

- svjedok je rekao da je vidio optuženog u trenutku kad je kao pripadnik voda prolazio između dvoje civila, muškarca lijevo od voda, a starije žene desno od voda, i tada je optuženi na nišanu držao stariju ženu, dok je Milošević držao na nišanu starijeg muškarca, a kad je vod odmakao za oko 200 metara, upravo iz tog pravca čula su se dva rafala.

Pročitani su:

- iskazi svjedoka Slavka Matovine, Ante Rukavine, Ivica Markovića, Mirka Đukića i Milana Miloševića,
- zapisnik o rekonstrukciji sa foto-elaboratom i skicom lica mjesta, te je izvršen uvid u situacijski plan,
- nalaz i mišljenje vještaka balističke struke.

Izvršen je uvid u:

- zapisnik o ekshumaciji tijela oštećenika,
- zapisnik o identifikaciji,
- u foto-dokumentaciju očevida i rekonstrukcije.

Zamjenik ŽDO-a u Gospiću Željko Brkljačić prije završetka dokaznog postupka **izmjenio je optužnicu**, te se optuženika tereti:

„Da je 8. listopada 1991. g. zajedno i u dogovoru s Milanom Miloševićem, kao pripadnik „Udbinske čete“, Teritorijalne obrane tzv. „SAO Krajina“ i zajedno sa pripadnicima bivše JNA, u vojnoj akciji čišćenja terena od hrvatskog pučanstva, na području sela Smoljanac, koju su provodili naoružani automatskim oružjem, ispred kuće br. 7 u selu Smoljanac zatekao civile Anu Bujadinović i Josipa Matovinu, protivno članku 3. i čl. 13. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. g., te članka 13. Dopunskog protokola uz Ženevsku konvenciju od 12. kolovoza 1949. g. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba, Protokol II, u namjeri da ih usmrti iz osobnog naoružanja ispalio više metaka, nanijevši Ani Bujadinović prostrjelne rane prsišta i Josipu Matovini prostrjelne rane prsišta, od kojih su rana oštećenici odmah preminuli,

pa su na taj način, dakle kršeći za vrijeme oružanog sukoba pravila međunarodnog prava ubijali civilno stanovništvo i time počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratni zločin protiv civilnog stanovništva, koji je kao takav opisan i kažnjiv u članku 120. st. 1. Osnovnog kaznenog zakona Republike Hrvatske“.

Zastupnik optužbe je u završnom govoru istaknuo da je obrana optuženog neiskrena i sračunata na izbjegavanje kaznene odgovornosti te je od suda tražio da ga se proglašuje krivim i osudi po zakonu.

Branitelj optuženog odv. Dušan Višnjic u završnom govoru je istaknuo da tijekom dokaznog postupka nije utvrđeno da je optuženi Nikola Cvjetičanin počinio kazneno djelo koje mu se optužnim aktom stavlja na teret.

Objava presude

Vijeće je temeljem čl. 354. st. 3. ZKP-a optuženog Nikolu Cvjetićanina **oslobodilo optužbe**.

Vijeće je ukinulo mjeru opreza okrivljeniku Nikoli Cvjetićaninu kojom mu je bilo zabranjeno napuštanje boravišta.